

$$\begin{aligned} (\forall x, y) x + y = x + y'' &= x (y + y'') = x (y(y'' + y')) \\ &= x \cdot y\varphi(y), \end{aligned}$$

т. е. точноста на (10).

Теорема 1.16 Нека группоидот (M, \cdot) е лево и десно редуцибилен. На секоја операција „+“ лево комутиративна со „·“ и кореспондира едно пресликување φ со особината (9), за кое е точна релацијата (10).

Доказ. Нека „+“ е лево комутативна со „·“; спрема 1.15, постои пресликување φ со особината $(\forall x, y) \varphi(xy) = \varphi(y)$, и поврзано со операциите „·“ и „+“ преку релацијата (10); поради левата редуцибилност, имаме

$$\begin{aligned} (\forall x, y) xy \cdot \varphi(y) &= (x'x \cdot y) \varphi(y) = (x' \cdot xy) \varphi(xy) \\ &= x'(xy \cdot \varphi(xy)) = x' + xy \\ &= x'(x + y) = x'(x \cdot y\varphi(y)) \\ &= x'x \cdot y\varphi(y) = x \cdot y\varphi(y), \end{aligned}$$

а од тоа следува дека φ ја задоволува и релацијата (9). Со тоа е докажана точноста на 1.16.

Забелешка 1.17 Во случај кога (M, \cdot) е десно редуцибилна полугрупа, од 1.14 и 1.15 следува дека определувањето на сите операции лево комутативни со „·“ е еквивалентно со определувањето на сите еднозначни пресликувања φ со особината $(\forall x, y) \varphi(xy) = \varphi(y)$. Ако M'' е едно десно редуцирано множество, а ψ еднозначно пресликување од M'' во M , стававајќи $(\forall x) \varphi(x) = \psi(x'')$, добиваме едно пресликување φ со спомнатата особина; на тој начин се определуваат и сите десни транслации на полугрупата (да се види на пример, [7] стр. 23).

Забелешка 1.18 Ако операциите „·“ и „+“ се меѓусебе десно комутативни, лесно се покажува дека нивните дуални операции „·*“ и „+*“ се меѓусебе лево комутативни. Од тоа следува дека сите резултати за левата комутативност можат да се пренесат на соодветни резултати за десната комутативност, ако секаде „левите“ поими се заменат со соодветни „десни“, а и обратно.

Сега ќе се задржиме на релацијата за комутативност.

Лема 1.19 Ако φ е едноморфизам на группоидот (M, \cdot) , операцијата „+“ определена со (6) е комутиративна со „·“.

Доказ.

$$\begin{aligned} (\forall x, y) x + y = \varphi(xy) &= \varphi(x) \varphi(y) \rightarrow \\ \rightarrow (\forall u, v, x, y) (u + v) (x + y) &= \varphi(uv) \varphi(xy) = \varphi(uv \cdot xy) \\ &= uv + xy \rightarrow \\ \rightarrow \text{„+“ е комутиративна со „·“}. \end{aligned}$$

Теорема 1.20 Нека полугрупата има некој лев или десен неутрален елемент. Постои реципрочна еднозначна кореспонденција меѓу ендоморфизмите на полугрупата и операциите комутиративни со „·“.